

A 140/1997-es törvény változásai, és hatása a múzeumok tevékenységére

Matskási István
címzetes főigazgató

Természettudományos szakmuzeológusok továbbképzése 2017
Magyar Természettudományi Múzeum

Az 1997. évi CXL. törvény a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről

A törvény célja

- a. rendelkezni a nemzeti és egyetemes történelem során felhalmozott és megőrzött kulturális javak feltárásáról, megóvásáról, védelméről és közkinccsé tételéről,
- b. a nemzeti és egyetemes kulturális örökség megőrzése érdekében szabályozni az e javakkal kapcsolatos feladatokat és az intézmények tevékenységét,
- c. ..
- d. ..
- e. meghatározni az állam, az önkormányzatok és egyéb fenntartók feladatait, a szakmai és finanszírozási alapelveket.

A 2012. évi CLII. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény módosításáról

A törvény célja

- a. a társadalmi jólét és a fenntartható fejlődés biztosítása, az egész életen át tartó tanulás elősegítése, az életminőség javítása, valamint a kulturális örökség helyi és országos védelme érdekében rendelkezni a kulturális javak gyarapításának, megőrzésének, tudományos feldolgozásának, a jövő nemzedékek számára történő átörökítésének és társadalmi hasznosításának általános szabályairól,
- b. szabályozni a muzeális intézmények tevékenységével és feladatellátásával, valamint a közgyűjteményekben őrzött kulturális javak hozzáféréseivel kapcsolatos kérdéseket

1997/CXL

A törvény hatálya kiterjed

a kulturális örökség fogalmkörébe tartozó javakra,... valamint az ezekkel kapcsolatos minden tevékenységre, személyre és szervezetre

Muzeális intézmények

38.§ (1) A kulturális javak védelmével összefüggő, e törvényben meghatározott célok megvalósításának legfontosabb letéteményesei a muzeális intézmények.

(2) A muzeális intézmények a feladatellátás veszélyeztetésével nem vonhatók össze más intézménnyel.

(3) Védettség...

(4) A muzeális intézmények leltárában szereplő kulturális javak korlátozottan forgalomképesek, elidegenítésükhöz a miniszter engedélye szükséges

Múzeumok

42.§ (1) Múzeum a kulturális javak tudományosan rendszerezett gyűjteményeiből álló muzeális intézmény

(2) A múzeum feladata a kulturális javak meghatározott anyagának folyamatos gyűjtése, nyilvántartása, megőrzése, restaurálása, tudományos feldolgozása és publikálása, valamint a kiállításokon és más módon történő bemutatása

(4) A múzeum elnevezést hivatalosan csak az e törvény alapján működési engedéllyel rendelkező múzeumok használhatják.

A múzeumok szakmai besorolása

Országos múzeum (2.sz.melléklet)

BTM,Hadtörténeti, Iparművészeti, Közlekedési, MNG, Magyar Irodalom Háza, Magyar Irodalmi Múzeum (azaz PIM),MNM, MTM,Mezőgazdasági, Néprajzi,Országos Műszaki, Semmelweis Orvostörténeti, Szabadtéri Néprajzi, Szépművészeti.

A múzeumok szakmai besorolása 140/1997

Országos múzeum

Átfogó, több alaptudományra támaszkodó, szakterületén kiemelkedő jelentőségű, tudományos teljességre törekvő gyűjteményt gondoz. Gyűjtőterülete az egész országra, illetve nemzetközi vonatkozások révén az országhatárokon kívülre is kiterjed. (Kivétel BTM).

Országos szakmúzeum

Szakterületén tudományos teljességre törőjelentős gyűjteményt gondoz. Gyűjtőterülete szakterületén az egész országra kiterjed.

Megyei múzeum

A megye önkormányzata a kulturális javak gyűjtéséről, őrzéséről, tudományos feldolgozásáról és bemutatásáról, a régészeti örökség védelméről múzeumi szervezet fenntartásával gondoskodik.

A megyei múzeum a megyei múzeumi szervezet irányító intézménye. Gyűjtőterületet az adott megye és megyei jogú város egész területére kiterjed. Több szakágat képvisel.

Regionális múzeumok

Több múzeumi szakágat felölelő gyűjtőkörrel, egy, esetleg több önkormányzat területére kiterjedő gyűjtőkörrel rendelkezik.

Tematikus múzeumok

Egy tudományos témát (szakágat) felölelő gyűjtőkörrel, korlátozott gyűjtőterülettel rendelkezik.

Nem tartoznak a múzeum kategóriába

Közérdekű muzeális gyűjtemény

Meghatározott kulturális javak egységes gyűjtési szempontok szerint létrehozott, szabályozott módon nyilvántartott és dokumentált együttese.

Tudományos és művészeti értéke alapján a miniszter minősíti.

Közérdekű muzeális kiállítóhely

Az a jelentősebb önálló gyűjteménnyel nem rendelkező intézmény (pl. személyhez, eseményhez, helyhez, stb. kötődő), amely jogosult a miniszter engedélyével a kulturális javak bemutatására.

Muzeális intézmények szakmai besorolása

2012. évi CLII. törvény

Közérdekű muzeális kiállítóhely

Közérdekű muzeális gyűjtemény

Múzeum

Tematikus múzeum

Területi múzeum

A területi múzeum több múzeumi szakágat felölelő gyűjtőkörrel rendelkezik

A területi múzeum gyűjtőköre:

egy települési önkormányzat (városi, települési)

több települési önkormányzat (tájmúzeum)

egy járás (járás múzeum)

közigazgatási területére terjed ki.

Gyűjtőterületén elláthatja a megyei hatókörű városi múzeum feladatait, vagy azok egy részét

Magyar hatókörű városi múzeum

Feladata a kulturális örökség helyi védelmének települési szintet meghaladó, egy megye közigazgatási területére kiterjedő biztosítása. A feladatok ellátásáról a megyeszékhely önkormányzata (kivételek: Tata, Szentendre) önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szervként működő MHV múzeum fenntartásával gondoskodik.

Tagintézményeket működtethet.

Miniszter jogai: egyetértés a vezető megbízásához, véleményezés: alapító okirat, stratégiai terv, éves szakmai feladat, munkaterv, beszámoló, költségvetés, teljesítményértékelés.

Gyűjtőköre legalább öt szakág. Gyűjtőterülete a megye és a megyei jogú városok közig. területe.

Vagyonkezelő, régészeti feladatok, szellemi kult. örökség koordinálása, szakmai-módszertani központ (muzeológia, múzeumpedagógia, képzés, restaurálás)

Muzeális intézmények feladatai

- a. a társadalom szolgálatában áll
- b. a közösség számára nyilvános
- c. a közösségekkel, településsel aktív kapcsolatot tart
- d. alaptevékenysége körében nem gazdasági haszonszerzés céljából jön létre
- e. a kulturális javakhoz széles körű és egyenlő hozzáférést biztosít
- f. rendelkezik a feladat ellátáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételekkel

Tudományos szaktevékenység keretében kialakított, nyilvántartott és dokumentált gyűjteményt őriz, gondoz és mutat be kiállításon
Biztosítja a kutatási tevékenységet.

Egész életen át tartó tanulás.

Közművelődési rendezvények és programok.

Iskolai és iskolán kívüli nevelés segítése.

Kulturális javak múzeumpedagógiai célú feldolgozása, múzeumpedagógiai és andragógiai programok.

A muzeális intézmények – fenntartójuktól függetlenül – együttműködnek egymással, valamint más kulturális és oktatási intézményekkel.

Múzeumok feladata

A gyűjtőkörébe tartozó kulturális javak

- a. gyűjteménygondozása
- b. gyarapítása
- c. nyilvántartása
- d. állományvédelme,
- e. tudományos feldolgozása és publikálása
- f. hozzáférhetővé tétele, ennek keretében
 - aa) állandó és időszakos kiállítások rendezése
 - ab) közművelődési és múzeumpedagógiai programok és kiadványok biztosítása
 - ac) a kulturális javak digitalizálása
 - ad) kutatási tevékenység biztosítása

Szabad kapacitás terhére kiállítások megrendezésével, kulturális javak kölcsönzésével, tudományos, állományvédelmi és közönségkapcsolati tevékenységével szolgáltatást nyújthat.

Ami volt, de nincs:

Továbbképzés 7 évente

Dokumentumvásárlás

Normatív hozzájárulás „telematikai” feladatokhoz

Közművelődési és közgyűjteményi normatív költségvetési hozzájárulás

Kulturális Örökség Szakmai Kollégiuma

Közalapítvány a kulturális örökség védelmére

Kulturális Örökség Igazgatósága

2017. évi LXVII. törvény

a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről

A törvény célja

a társadalmi jólét és fenntartható fejlődés biztosítása, az egész életen át tartó tanulás elősegítése, az életminőség javítása, a kulturális örökség helyi és országos védelme érdekében rendelkezni a kult. javak gyarapításának, megőrzésének, tudományos feldolgozásának, a jövő nemzedékek számára történő átörökítésének és társadalmi hasznosításának szabályairól,

szabályozni a muzeális intézmények tevékenységével, valamint a közgyűjteményekben őrzött kulturális javak hozzáféréseivel kapcsolatos kérdéseket.

Alapelvek

- egyenlő bánásmód
- vallási, világnézeti, politikai semlegesség

Muzeális intézmények

- a kult. javak a nemzet egészének közös szellem értékei
- felhasználásuk (sokszorosítás, adatrögzítés és adatfelhasználás) jogát kizárólagos felhasználásra nem lehet átruházni.

Muzeális intézmények

Ismétli a korábbiakat, hangsúlyozza a kulturális alapellátás biztosítását.

Magyarország területén kívül is gyűjthet, ha az adott ország jogrendje ezt lehetővé teszi.

Kölcsönzési szabályok részletesen

Múzeumi letét részletesen

Múzeum is helyezheti letétbe anyagát, ha biztonsági okokból szükséges. Nem muzeális intézménynél, vagy külföldre miniszteri engedéllyel.

Köszönöm a figyelmet!

